

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research

Cilt: 14 Sayı: 77 Nisan 2021 & Volume: 14 Issue: 77 April 2021

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

TÜRKİYE'DE 1976-1986 YILLARI ARASINDA SÜRELİ YAYINLARA YANSIYAN ÖZEL EĞİTİM İLE İLGİLİ SORUNLAR: ÇAĞDAŞ EĞİTİM DERGİSİ ÖRNEĞİ*

PROBLEMS WITH SPECIAL EDUCATION REFLECTED ON PERIODICAL PUBLICATIONS BETWEEN 1976-1986 YEARS IN TURKEY: EXAMPLE OF CONTEMPORARY EDUCATION JOURNAL

Esra BÜLBÜL**
Mustafa GÜÇLÜ***

Öz

Emekli öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik'in kurucusu ve başyazarı olduğu Çağdaş Eğitim Dergisi, 1976 yılından 2013 yılına kadar düzenli bir biçimde yayınlanarak dönemin eğitim sorunlarının ele alınmasında önemli bir araç rolü üstlenmiştir. Bu çalışmada 1976 ve 1986 yılları arasında özel eğitimle ilgili süreli yayınlarda ele alınan konuların Çağdaş Eğitim Dergisi özelinde ele alınması amaçlanmıştır. Derginin ilgili yıllar arasında yayımlanan tüm sayılarına Milli Kütüphane' den ulaşılmış, amaca uygun makale ve yazılar içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonunda; dergide 1976 ve 1986 yılları arasında özel eğitimle ilgili ele alınan yazı ve makalelerde çoğunlukla zihinsel yetersizlik yaşayan çocuklar ile üstün zekalı çocukların teşhisi ve eğitimi ile ilgili konulara yer verildiği görülmektedir. Bedensel engelli olan çocukların eğitimde fırsat eşitinden yararlanması, özel eğitime muhtaç çocukların eğitimcilerinin eğitimi ve özel eğitim gerektiren çocukların kaynaştırılması konuları da dergide ele alınan başlıca konular arasında yer almaktadır. Dergide 1976 ve 1986 yılları arasında özel eğitimle ilgili sorunlar da dile getirilmiş, özel eğitimle ilgili teşhis ve kaynaştırma sorunları, özel eğitime ayrılan kaynakların ve verilen değer yetersizliği, bedensel engelli çocuklar için fiziksel imkanların uygun hale getirilmemesi, özel eğitime verilmesi gereken önem ve değer eğitimi paydaşları tarafından yeterince anlaşılmamış olması temel sorunlar olarak görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Süreli Yayın, Özel Eğitim, Çağdaş Eğitim Dergisi.

Abstract

Contemporary Education Journal, of which retired teacher Hüseyin Hüsnü Tekişik is the founder and lead writer, has played an important role in addressing the educational problems of the period by regularly publishing from 1976 to 2013. In this study, it is aimed to address the issues dealt with in periodicals related to special education between 1976 and 1986 in the context of the Journal of Contemporary Education. All issues of the journal published between the relevant years have been accessed from the National Library, and writings and articles which are suitable for the purpose have been evaluated using the content analysis method. At the end of the research; It has been observed that the writings and articles related to special education in the journal between 1976 and 1986 mostly include issues related to the diagnosis and education of mental deficiency and gifted children. Among the main topics covered in the journal are to help children with physical disabilities benefit from equal opportunities in education, the education of educators of children in need of special education, and the integration of children who require special education. In the journal, problems with special education are also mentioned between 1976 and 1986, diagnosis and inclusion problems related to special education, insufficient resources and value allocated to special education, inability to make physical conditions suitable for physically disabled children, the lack of understanding of the importance and value that should be given to special education by education stakeholders are considered as the main problems.

Keywords: Turkey, Periodicals, Special Education, Contemporary Journal of Education.

* Bu makale, Erciyes Üniversitesi BAP Birimi tarafından desteklenen 10646 kodlu tez projesinden üretilmiştir.

** Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, esra-math11@hotmail.com

*** Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, mguclu@erciyes.edu.tr

1. GİRİŞ

Fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal yönden akranlarından farklı bir gelişim gösteren çocukların eğitilmesi olarak tanımlanan özel eğitim, her bireyin değerli olduğu görüşünden yola çıkarak ve eğitim alma hakkının anayasal bir hak olmasına dayanarak dünyada ve ülkemizde gün geçtikçe önemle üzerinde durulan bir konu haline gelmiştir. MEB (2006) tarafından çeşitli sebeplerle kişisel özellikleri ve akademik yeterlilikleri bakımından yaşlılarından beklenen düzeyden farklılık gösteren çocukların eğitim gereksinimlerini karşılamak amacıyla özel yetişmiş personel, uygun eğitim ortamı ve öğretim yöntemleri ile özel geliştirilmiş programlarla yapılan eğitim olarak tanımlanan özel eğitim, bu eğitime muhtaç bireylerin topluma kazandırılması ve onlardan üst düzeyde yararlanılması için önemli ve gereklidir.

Toplumlar topyekûn kalkınma için bireyin en temel haklarından biri olan eğitim hakkını tüm bireylerine eşit bir şekilde sunmak zorundadır. Eğitim hakkından eşit bir şekilde yararlanmada normal bireyler avantajlı durumda iken fiziksel ya da bedensel yetersizliği bulunan kişiler aynı haklardan yararlanmada sorun yaşayabilmektedir. Bu nedenle toplumların temel amacı, gerekli koşulları sağlayarak özel eğitime muhtaç bireylerinin eğitimden yararlanarak sosyalleşmesini ve meslek edinmesini sağlamaktır (Yılmaz, 2011).

1960'lı yıllardan itibaren dünya genelinde üzerinde önemle durulan bir konu haline gelen özel eğitim, 1980'li yıllardan itibaren ülkemizde de dikkate değer bir alan olarak ele alınmaya başlamıştır. Alandaki bilimsel gelişmeler ışığında öncelikle bakım ve eğitim kavramları ayrıştırılarak, özel eğitime muhtaç çocukların ayrı okul ve sınıflarda eğitilmesi veya akranları ile kaynaştırma eğitimi alması gibi yöntemler uygulanmıştır. Özel eğitime muhtaç çocukların ayrı sınıflarda eğitim görmesi ilk başlarda en çok kabul gören görüş iken zamanla bu uygulamanın çocukların akranlarından ayrıştırılarak sosyal hayatta başarısız olmasına ve kabul görmemesine yol açtığı için eleştirilmeye başlanmış, bunun yerine çocukların normal sınıflarda yaşlıları ile beraber eğitim almasını sağlayan kaynaştırma eğitiminin üstünlüğü konusunda fikir birliğine varılmıştır (Kargın, 2004).

Eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi özel eğitim alanındaki uygulamalarda da en iyi ve en doğru yaklaşımın aranma süreci halen devam etmektedir. Günümüzde uygulanacak en doğru yaklaşımın belirlenmesi sürecinde geçmiş deneyimlerden faydalanmanın ve geçmişteki uygulamaların sonuçlarının değerlendirilmesi oldukça önemlidir.

Eğitim, kültürel değerlerin yetişmekte olan nesle aktarılmasında en önemli amaçlardan birisidir. Günümüzde de eğitimden istenen sonucun alınabilmesi için sorunların tarihsel olarak ele alınması, geçmişten dersler çıkarılması gerekmektedir. Bu konuda eğitim tarihi önemli bir amaca hizmet etmektedir. Dergiler, eğitim tarihinin önemli araçlarından (Akyüz, 2020). Eğitim tarihini araştırmak için çeşitli araç ve yöntemler kullanılır. Bu yöntemlerden birisi de içinde buldukları dönemi yansıtmaya gücüne sahip olan süreli yayınların incelenmesidir. Süreli yayınlar içinde bulunan döneme ait çalışmaları kısa sürede okuyucuya yansıtmaları nedeniyle bilimsel çalışmaların paylaşılmasında önemli rol oynamaktadır (Güçlü & Şanal, 2005).

Emekli öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik tarafından 1976 yılından itibaren yayınlanmaya başlayan Çağdaş Eğitim Dergisi, 37 yıl yayın hayatına devam etmiş, bu süre içinde yaşanan eğitim sorunlarının dile getirilmesi ve bu sorunların çözümüne katkıda bulunması nedeniyle önemli bir yere sahiptir. Bu araştırmada 1976 ve 1986 yılları arasında özel eğitim konusuna ilişkin süreli yayınlara yansıyan yazı ve makaleler Çağdaş Eğitim Dergisi özelinde ele alınmaya çalışılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 1976-1986 yılları arasında Türkiye'de süreli yayınlara yansıyan özel eğitimle ilgili konuların Çağdaş Eğitim Dergisine özelinde ele alınması, günümüz eğitim anlayış ve uygulamalarına ışık tutulmasıdır. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1- 1976-1986 yılları arasında genel özel eğitim anlayışı ve temel problemler nelerdir?
- 2- Zihinsel yetersizlik yaşayan çocuklarla ilgili söz edilen sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?
- 3- Üstün zekalı çocuklarla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?
- 4- Görme yetersizliği olan çocuklarla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?
- 5- İşitme yetersizliği olan çocuklarla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?
- 6- Bedensel yetersizliği bulunan çocuklarla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?
- 7- Suça karışmış veya hükümlü çocuklarla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

8- Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi ile ilgili personel sorunları nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Özel eğitim alanının Türkiye’de gelişim serüveni ele alındığında 1970 ve 1980’li yılların önemli olduğu görülmektedir. Özel eğitim konusunun günümüzde daha iyi anlaşılması, sorunlara çözüm getirilmesi açısından bu yıllardaki gelişmelerin bilinmesi gerekmektedir. Bu konuda eğitim dergileri önemli bir araç rolü üstlenmektedir. Çağdaş Eğitim Dergisi bu dergilerden birisidir. Yapılan literatür çalışmasında Çağdaş Eğitim Dergisi’ni doğrudan ele alan makale ya da tez çalışması bulunamamıştır. Araştırmanın bu boşluğu doldurması beklenmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada 1976-1986 yılları arasındaki özel eğitim ile ilgili sorunların süreli yayınlara yansımaları Çağdaş Eğitim Dergisi özelinde değerlendirilecektir. Bu amaçla geçmişteki belgelerin incelenerek araştırma verilerinin toplanması için tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmalarında belli bir konuda araştırma yapılan grubun konuyla ilgili bilgi, tutum ve algıları belirlenmeye çalışılır (Tuncer, 2020). Tarama yoluyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilecektir. İçerik analizi yöntemine göre elde edilen verilerin analizi ile genellemelere ulaşmak hedeflenmektedir (Temel, Şen, & Yılmaz, 2014).

2.2. Çalışma Evreni

Araştırmanın çalışma evrenini, Çağdaş Eğitim Dergisi’nin 1976-1986 yılları arasında yayımlanmış 105 sayısı oluşturmaktadır. Belirtilen 105 sayının tamamına ulaşılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada öncelikle 1976 ve 1986 yılları arasında dergide yayınlanmış makale ve yazılar “özel eğitim” anahtar kavramıyla taranmıştır. Araştırmanın amacına uygun bulunan makale ve yazılar ise içerik analizi metoduyla değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Çağdaş Eğitim Dergisi’nin 1976-1986 yılları arasında yayınlanmış 105 sayısında özel eğitim hakkında toplam 37 yazı ve makaleye ulaşılmıştır. Bu yazı ve makalelerde işlenen konular özel eğitim anlayışı ve temel problemler, zeka geriliği yaşayan, üstün zekalı, görme engeli bulunan, işitme engeli bulunan, bedensel engeli bulunan, suçla karışmış ve hükümlü çocuk ve gençlerin eğitimi, özel eğitimde personel ihtiyacı olmak üzere gruplandırılarak değerlendirilmiştir.

3.1. Dergide Genel Özel Eğitim Anlayışı İle İlgili Sorunları Konu Alan Yazı ve Makaleler

Dergide 1976 ve 1986 yılları arasında özel eğitim ile ilgili yazılmış toplam 37 yazı ve makale bulunmaktadır. Bu makale ve yazıların 9 tanesinde yetersizlik belirtmeksizin özel eğitime muhtaç çocukların yaşadıkları genel problemler ele alınmıştır. Özel eğitimle ilgili yazı ve makalelerde; konunun yeterince ciddiye alınmamış olması, özel eğitimde yaşanan teşhis sorunları, özel eğitime ayrılan kaynakların yetersizliği, program, araç gereç ve sınıf eksikliği, özel eğitimin öneminin yeterince anlaşılmamış ve özellikle yardıma muhtaç çocukların ailelerinden başlanarak topluma anlatılamamış olması konuları işlenmiştir.

Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimlerinin yıllardır ihmal edilen bir konu olduğu, ülkemiz dahil olmak üzere dünyadaki tüm ülkelerde herhangi bir nedenle sakatlanmış çocukların ve zihinsel eksiklik veya üstünlük problemleri yaşayan çocukların eğitim imkanlarından eşit bir şekilde yararlanamadığı ifade edilmiştir (Çağlar,1979; Enç, 1982; Solar,1986)

Ülkemizde özel eğitime muhtaç olan çocuklarla ilgili kapsamlı bir araştırma yapılmaması nedeniyle sayılarının tam olarak tespit edilmemiş olduğunu ifade eden Çağlar (1982)’a göre bu çocukların eğitiminin normal eğitime göre daha maliyetli olması, özel yetişmiş eğitimcilere ihtiyaç duyulması, özel eğitime karşı gelişmiş yanlış inanışlar ve çocukların ailelerinin fakir veya orta halli olmasından dolayı haklarını aramada pasif kalmalarından dolayı özel eğitim yeterince önemsenmeyen bir konu olmuştur. Problemin giderilmesi için bütünleşme ilkesi kapsamında çocukların normal okullarda eğitilmesinin sağlanması, bütünlük ilkesi kapsamında özür durumuna bakılmaksızın tüm çocukların eğitimden faydalanmasının sağlanması, erkenlik ilkesi kapsamında çocuğun özür durumu netleşir netleşmez eğitimine gecikmeden başlanmasının

sağlanması ve süreklilik ilkesi kapsamında okul sırasında ve sonrasında çocukların gelişiminin izlenmesinin sağlanması gerektiği belirtilirken özel eğitime muhtaç çocuklarımızın eğitilmesinin anayasal bir hak olduğunu vurgulanmıştır (Zaimoğlu 1977; Çağlar,1982). Önceki anayasamızda bazı kanunlar olsa da bunların özel eğitime muhtaç çocukların eğitim haklarını korumakta yetersiz kaldığını ifade eden Çağlar (1982), yeni anayasada bu çocuklarımızın haklarını koruyucu açık hükümlere yer verilmesinin gereği üzerinde durmuştur. Çağlar (1982) yeni yüzyılımızda ülkelerin eğitim seviyesinin özel eğitime muhtaç çocuklara sağladıkları imkanla ölçüldüğünü vurgulamıştır.

Solar (1986), özel eğitime muhtaç gençlerin eğitim, istihdam ve psikososyal sorunları olduğunu belirtmiş; eğitimden faydalanma oranları düşük olan özürlü gençler için özel sınıf ve eğitim kurumlarının sayısının artırılarak yaygınlaştırılması gerektiği önerisinde bulunurken, çalışma koşulları ve hangi işte çalışabilecekleri yasal olarak belli olmayan gençlerin çalışma hayatında zorlandıklarını, günlük yaşamlarında toplumsal uyum sorunları yaşadıklarını vurgulamış, bu sorunların çözümü için eğitime ve eğitim kurumlarına büyük iş düştüğünü ifade etmiştir.

Özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların eğitimi için atılacak ilk adımın doğru teşhis çalışmaları olacağını ifade eden Çağlar (1976), zor ve karmaşık olan bu teşhis işinin uzman kişilerce ve güvenilir testler yardımıyla yapılması gerektiğini belirtmiştir. Çocuğun bedensel sorunlar, kültürel eksiklikler, uyum sorunları gibi sebeplerle yaşlılarından geri kalması sonucunda geri zekâlı olarak nitelendirilmesinin çocukta ve ailede büyük psikolojik yıkımlara neden olduğunu ifade eden Çağlar (1981), Ram'lara gönderilen çocukların teşhis edilmesi yöntemleri araştırıldığında eksik incelemelerle ve uzman personel tarafından konulmamış teşhisler olduğunun görüldüğünü belirtmiştir.

Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezine kayıtlı 1495 çocuk üzerinde yapılan araştırmada daha çok erkek çocukların Ram' kayıtlı olmasının nedeninin ailelerin erkek çocukların eğitimine daha fazla önem vermesi ve ilk 10 yılda kız çocukların sosyal açıdan daha başarılı olması nedeniyle sorunlu olarak görülmemesini gören Şaylı & Matoğlu (1981), Ram'a gelen vakaların geliş sebepleri öğrencinin kapasitesinin tespiti, okul başarısızlıkları, psikolojik problemler, konuşma bozukluğu, okula gitmeme isteği, işitme sorunları, özel sınıftan normal sınıfa geçme arzusu ve körler okuluna geçme isteğidir. Vaka ileten kurumların çoktan aza okul, aile, hastane ve adli kurumlar olarak sıralandığını belirten Şaylı & Matoğlu (1981), okulların sorunlu çocukların tespitindeki yerinin önemini vurgulamışlardır.

3.2. Dergide Zihinsel Yetersizliği Bulunan Öğrencileri Konu Alan Yazı ve Makaleler

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasında yayımlanan sayılarında zihinsel yetersizlik sorunu yaşayan çocukların eğitimi hakkında yazılmış 7 makale ve yazı bulunmaktadır. Bu yazılarda çocukların zeka geriliği teşhisinin çocuğun ailesi ve çevresi tarafından kabul edilmesi zor bir durum olduğu, bu konuda uzman kişilerce yapılan teşhis sonucunda tedavi ve eğitim konularında veli ile işbirliği yapılması gerektiği gibi konular üzerinde durulmuştur.

Çağlar (1976a; 1976b), konuşma zorluğu ve geriliği bulunan, anlama ve kendisinden istenen davranışları yerine getirmede zorlanan, okuma yazma ve basit işlemleri yapmakta zorlanan, akranları ile uyum problemleri yaşayan, üst üste sınıfta kalan çocukların öğretmenlerin gözlemleri sonucu yapılan ilk değerlendirmesinden sonra tarama ve seçme çalışmalarında zeka geriliğinden şüphe edilen çocukların geniş bir zamanda profesyonel bir incelemeye tabi tutulması gerektiğini, değerlendirmenin tıbbi inceleme, zihinsel güç ve fonksiyonların incelenmesi, sosyal ve duygusal olgunluk seviyesinin incelenmesi, eğitim seviyesinin incelenmesi, çocuğun çevresinin incelenmesi esaslarına göre yapılması gerektiğini belirtmiştir. Zeka testlerine tabi tutularak zeka seviyesi düşükse ve dönemsel yaşanan sorunlara bağlı geçici zeka geriliği yaşamıyorsa normal eğitim ortamlarından ayrılarak bireysel ve özel eğitim görmesinin sağlanmasının doğru olacağını savunmuştur. Profesyonel çalışmalar yapılmadan ve uzman kişilerin işbirliği ile konulmayan zeka geriliği teşhisinin çocuğun ve ailenin damgalanmasına yol açacağını belirten Çağlar (1976)'a göre teşhis aşamasında birçok disiplinin ortak çalışmasına dayayan profesyonel bir süreç yürütülmelidir. Çağlar (1981) Avrupa'da bu konuda yapılan çalışmaların uzman ekiplerce uygun test ve ölçeklerin kullanımı ile planlı bir biçimde yapıldığını ülkemizde de bir an önce böyle bir sistemliliğin sağlanması gerektiğini belirtmiştir. Zeka geriliği yaşayan çocukların eğitilmesi sorununa yetkililerce yeterince önem verilmediğini belirten Zaimoğlu (1977) ise, bu çocuklar için en azından her ilde birer tane özel okulun açılması, çocukların eğitimi için gerekli uzman personel ve rehberlik hizmetlerinin sağlanması gerektiğini, bunun anayasal bir hak olduğunu vurgulamıştır.

Zeka geriliği yaşayan çocuklar için oluşturulan özel alt sınıfların sınırlı sayıda olmasının yanında yetersiz araç gereç ve öğretmen eksikliği gibi sorunlarla yürütüldüğünü ifade eden Eripek (1979), özel alt

sınıflarda verilen eğitimin de yalnızca ilkokul ile sınırlı olmasının alınacak verimi olumsuz etkilediğini belirtmiş, bu sorunun çözümü için zeka geriliği yaşayan eğitilebilir çocukların eğitiminin ilkokuldan sonra meslek edindirme ve hayata uyum sağlama amaçlı düzenlenerek devam ettirilmesi gereği üzerinde durmuştur.

Her bireyin toplumun kalkınmasına katkı sağlayabileceği yaklaşımından hareketle zihinsel engeli bulunan çocukların yetersiz ve eksik yönlerini geliştirmek amacıyla rehabilitasyon faaliyetlerine önem verilmesi gerektiğini ifade eden Özçelik İ. (1985), bireylerin rehabilitasyon ile yaşama uyum sağlama becerileri kazanacağını belirtmiştir. Rehabilitasyon sürecinin düzenlenmiş ortamlar ile eğitim sürecine dahil edilmesinin bireyin belli mesleki yeterlilikler kazanması bakımından faydalı olacağını belirten Özçelik İ. (1985), rehabilitasyon etkinliklerinin düzenli ve sürekli yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

3.3. Dergide Üstün Zekâlı Çocukların Eğitimi Konu Alan Yazı ve Makaleler

Dergide üstün zekâlı çocukların eğitimi ile ilgili yazılmış 7 yazı ve makale bulunmaktadır. Bu yazı ve makalelerde çocukların ciddi bir teşhis problemi ile karşı karşıya oldukları, bu teşhis sorunları nedeniyle çevreleri tarafından sorunlu bireyler olarak algılanıp dışlandıkları ve hak ettikleri eğitimi alamadıkları gibi konular üzerinde durulmuştur.

Üstün zekâlı çocukların eğitimi üzerine yazılan yazılarda bu çocukların beyin gücünden yararlanılması halinde toplumun gelişimine önemli katkılar sağlayacağı vurgulanırken, okullarımızda bilimsel ve teknik araştırma yapacak, sorgulayıcı, eleştirici ve yaratıcı zihinlere ihtiyaç olduğunu bu nedenle tüm okullarda olduğu gibi teknik liselerdeki üstün zekâlı çocuklardan da yararlanılması gereği üzerinde durulmuştur (Çağlar,1977; Eke, 1986). Zekanın kesin bir göstergesi olmadığı için üstün zekâlı çocukların tespitinin de zor ve karmaşık bir süreç olduğunu belirten Çağlar (1977,1986), araştırma sonuçlarının bu çocukların yaşitlarından üstün fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişim sergilediklerini ve bunun da uzman kişilerce tespit edilebileceğini ifade etmiştir. Çok erken yaşta ve okul öncesi dönemde üstün zekâlı tespiti yapılmasının da yanlış sonuçlar doğurabileceğini ifade eden Çağlar (1977), bu seçimin ilkokulun ilk yıllarına bırakılarak akademik eğitim sürecine de bakılmasının doğru olacağını belirtmiştir. Çocukların seçiminde öğretmen fikirlerinin, zeka testlerinin sonuçlarının, tıbbi incelemelerin, kişilik testlerinin ve gözlemlerin önemli olduğunu belirten Çağlar (1977)'a göre bu testlerin uzman kişilerce değerlendirmesi doğru kararlar alınması için oldukça önemlidir. Çağlar (1986), toplumda üstün zekâlı çocukların bedenlen zayıf ve güçsüz, uyumsuz, kitap kurdu, akademik çalışmalara ilgisi olan, üst veya orta sınıf ailelerden gelen, kendini beğenmiş çocuklar olarak nitelendirildiğini ancak bütün bu görüşlerin geçerliği olmayan yanlış kararlar olduğunu belirtmiştir. Üstün zekâlı çocukların yaşitları ile aynı ilgilere ve yeteneğe sahip olabileceğini belirten Çağlar (1986), belli ırklarda üstün zekâlı oranın yüksek olduğu ve üstün zekâlıların yaşam sürelerinin kısa olduğuna dair düşüncelerinde gerçeği yansıtmadığını alandaki uzmanlar tarafında ortak görüş halinde sunulduğunu ifade etmiştir. Zeka ve yetenek testleri yapılarak ayrılan çocuklara özel bir programla eğitilerek yatılı okullarda tüm eğitim masraflarını karşılayarak okumalarını sağlayarak ülkemizin ihtiyaç duyduğu bilimsel ve teknik ilerlemenin sağlanabileceğini belirten Eke (1986), icat yapması, bilimsel ürünler ortaya çıkarması teşvik edilen bu genç beyinlerin ülke kalkınmasında önemli rol oynayacağını umduğunu ifade etmiştir.

Üstün zekâlı çocuğun akranları ile aynı düzeyde olabilmesi için bilgi ve yeteneğine göre birkaç sınıf üste alınması olarak tanımlanabilecek hızlandırma yaklaşımını ele alan Özçelik İ. (1984), yaklaşımın amacının bireyin kendi hızında ilerlemesini sağlamak olduğunu ifade ederken, okula erken başlatma, sınıf atlatma, bireysel ilerletme ve teleskopik sınıf uygulamaları ile hızlandırma programı uygulandığını belirtmiştir. Erken başlatma ve sınıf atlatma uygulamaları ile öğrencinin yükseköğretime geçişinin hızlanması nedeniyle ekonomik olduğunu ancak sosyal açıdan sorun oluşabileceği ve bazı noktalarda bilgi kopuklukları yaşanabileceğini belirten Özçelik İ. (1984), bireysel ilerletme ile öğrencinin yeteneklerine göre eğitimi sağlanırken, bilgileri kısa sürede kazandırma gayretinden dolayı özümseme sorunları yaşanabileceğini ifade etmiştir. Teleskopik sınıflarda yapılan eğitimlerde eğitimin yüksekokul düzeyinde yapıldığını ifade eden Özçelik İ. (1984), öğrencilerin sürekli etüt, kurs gibi takviyelerle hızlandırılmış eğitim aldıklarını, bunun da öğrenmede kopukluklara neden olabileceğini belirtmiştir.

Üstün zekâlılar ve üstün yetenekliler konusunda beş dünya konferansının yapıldığını, bu konunun ülkeler tarafından çok ciddiye alınan bir konu olduğunu belirten Passow (1985), beş farklı ülkenin konu üzerindeki çalışmalarını ve yaklaşımlarını ele almış, dünyada üstün zekâlıların eğitimi ile ilgili eşitlik üstünlük tartışmalarının devam etmekte olduğunu vurgulamıştır. ABD'de üstün zekâlılar için sınıf ortamını zenginleştirme veya ayrı sınıf uygulamaları benimsenmiştir. Avusturalya da bölgesel yaklaşımlarla yetenek

grupları, hızlandırma, zenginleştirme gibi değişik yaklaşımlar benimsenmiştir. Polonyo'da tüm çocukların eşit doğduğu varsayımı ile eşitlikçi hareket edildiğini bu nedenle üstün zekalı çocukların da diğer çocuklarla aynı eğitimi aldığını, modern okulların üstün zekalı çocukların da maximum gelişimi sağlayabilecek düzeyde olması gerektiği savunulmaktadır. İngiltere'de üstün zekalı çocukların eğitimi için öğretmen eğitimine çok önem verilmekte ve bu alanda çalışan öğretmenlere sürekli hizmet içi eğitim verilmektedir. İsrail'de ise çocukların okul sonrası zenginleştirme programları ile gelişimi sağlanmaya çalışılmaktadır.

3.4. Dergide Görme Yetersizliği Olan Çocukların Eğitimini Konu Alan Yazı ve Makaleler

Dergide görme yetersizliği olan çocukların eğitimi ile ilgili 4 makale ve yazı bulunmaktadır. Bu makale ve yazılarda görme yetersizliği olan bu çocukların eğitiminin ihmal edildiği; program, araç-gereç, okul ve yetişmiş uzman personel eksikliğinin bulunduğu; var olan okul sayısının sınırlı ve tam görme yetersizliği olan çocuklara yönelik olduğu ve görme engeli bulunan çocukların aile içinde eğitiminin sağlanması için veli eğitimine önem verilmesi gibi konulara değinilmektedir.

Görme yetersizliği olan çocukların eğitimi ile ilgili ülkemizdeki çalışmalar yetersiz bulunmakta, okul öncesinde hiçbir çalışma yapılmazken, ilk ve orta seviyede belli birkaç şehirde birkaç tane okul olduğu, bu okulların da yalnızca tam görme engeli olanlara yönelik olduğu, görme azlığı yaşayan bireylerin ihmal edildiği belirtilmektedir (Enç,1981; Özçelik,1983; Kaptan,1977).

Özçelik İ. (1983) ve Kaptan (1977) yazılarında dünyada bu konuyla ilgili pek çok eğitim olanağı sağlanmışken bizim ülkemizde bu konunun gündeme dahi gelmemesini eleştirmektedir. Görme engelli öğrencilerin eğitiminde görev alacak personelin özel eğitimi olması gerektiğini, eğitimleri için özel araç gerece ihtiyaç olduğunu, eğitimleri için ayrı program gerektiğini belirten Özçelik İ. (1983), bu gereksinimlerin hepsinde ciddi eksiklerimizin olduğunu vurgulamıştır. Özçelik İ. (1983), dünyada son yıllarda benimsenen kaynaştırma yaklaşımı ile öğrencilerin akranlarından ayrılmadan eğitim almasının sağlanmasının ülkemizde de değerlendirilmesinin ekonomik ve faydalı sonuçlar doğuracağını ifade etmiştir.

Normal çocuklarda da rastlanan kelime bilmeme sorununun görme engelli çocuklarda daha fazla görülmesinin nedeninin görme engeli olan çocuğun kelimeleri algılamada diğer duyu organlarını kullanamaması olduğunu ifade eden Özçelik İ. (1983), çocuğun dokunamadığı, tadamadığı, kokusunu alamadığı nesneyi anlamlandırmakta güçlük çektiğini vurgulamıştır. Bu durumda görme engeli olan çocuğun başkalarının deneyimlerinden ve anlatımlarından faydalanarak kelime öğrenmeye çalıştığını belirten Özçelik İ. (1983), bu sorunun en aza indirilmesi için bu çocuklar için öğretimde somut materyaller kullanımının artırılması gerektiğini; açıklama, ek uyarıcılar ve bireysel etkinliklerle eğitimlerinin bireyselleştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Yatılı okullarda öğrenim gören görme engelli çocukların eğitiminde görülen aksaklıkların tespiti, programın hedeflere ulaşma düzeyinin belirlenmesi, okullarda görevli personelin niteliği ve ihtiyaçlarının tespiti amacıyla yapılan araştırmada Enç (1981), özellikle bu okullara kabul ve yaş grupları nedeniyle sorunlar yaşandığını, kırsal bölgedeki görme engelli çocukların eğitimden yararlanmadığını, okulların izole bir eğitim vermesinin öğrencilerin sosyalleşmesi açısından olumsuz olduğunu, bu öğrenciler için bedensel etkinliklere yer verilmesini, okullara ayrılan bütçenin yetersiz olduğunu, okullarda öğrenciler için gerekli kabartmalı tahta, harita vb gibi araç gereçlerin çok eksik olduğunu eleştiren Enç (1981), bakanlığın bu konuda yasal ve ekonomik önlemler alması gerektiğini, hastanelerle iletişim halinde olarak öğrencilerin teşhis ve tedavilerinin yaptırılması gerektiğini ve görme engelliler için açılan okulların yayınlştırılması gerektiğini belirtmiştir.

Kaptan (1977)'a göre görme engelli çocukların eğitimi konusunda işe velilerin eğitilmesi ile başlanmalıdır. Velilerin çocuklarının ne gibi sosyal etkinlikler yapabileceği, ihtiyaç duyması halinde hangi kurumlardan yardım alabileceği konusunda eğitilmesinin çok önemli olduğunu, bu konuda bilgisiz olan velinin öğrencisine yardımının dokunamayacağını belirten Kaptan (1977), kör çocukların doğar doğmaz kaydedilerek eğitimlerine küçük yaşta başlanmasının doğru olacağını savunmaktadır. Kaptan (1977)'a bu çocuklar göre okul öncesi eğitime alınarak toplumun bir parçası olduğu hissettirilmeli, zihinsel ve duygusal gelişimi desteklenmelidir.

3.5. Dergide İşitme Yetersizliği Olan Çocukların Eğitiminin, Konu Alan Yazı ve Makaleler

Dergide işitme sorunu bulunan çocukların eğitilmesi üzerine yazılmış olan altı yazı ve makalede bu çocukların eğitimi konusunda, çocukların işitme probleminin teşhisi ve hastanelerle ortak bir tedavi planının oluşturularak devam ettirilmesi, tedavi ve eğitim sürecine erken yaşta başlanması, sağlıklar okullarının

yaygınlaştırılması, çocuklara eğitim verecek ve rehberlik edecek personel yetiştirilmesi, anne babaların çocuklarının eğitimi ile ilgili eğitilmesi başlıkları öne çıkmaktadır.

Gürhan, Cura , & Kardelen (1981)'in yaptığı çalışmada Ege üniversitesi bünyesinde açılan pilot anaokulunda sağır ve dilsiz çocukların kendisi ile aynı durumdaki çocuklarla eğitim görerek yalnızlıktan kurtulup hayal gücünü geliştirmesi, uyumunu kolaylaştırması ve eğitilmesini sağlamak amaçlanmış, grup eğitimleri ve bireysel çalışmalarla eğitilen çocukların ilkökulda normal çocuklarla uyum problemi yaşamadıkları görülmüştür. Sağır ve dilsiz çocukların erken yaşta tespit edilerek eğitime başlatılmasının, işitme cihazı kullanımına alıştırılmasının çok önemli olduğunu vurgulayan (Gürhan, Cura , & Kardelen (1981), sabır isteyen bu iş sonucunda bireylerin topluma kazandırılmasının eğitmenler için en kıymetli hediye olacağını belirtmişlerdir.

Çiftçi, Tepecik, Erdim , Başağaç, & Gürsel (1981)'in çalışmasında ise Eskişehir rehberlik ve araştırma merkezi önderliğinde Tıp fakültesi KBB bölümünün desteği ile öğrencilerin işitme duyarlılığının ne düzeyde olduğu araştırılmış, araştırma sonucuna göre öğrencilerin çoğunluğunun özürünün farkında olmadığı olanların ise durumu ciddiye almadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin her öğretim yılı başında sağlık kontrolünden geçirilmesi, okullarda okul doktoru bulundurulması için gerekli yasal çalışma başlatılması, özürlerin erken tespit ve tedavisinin yapılmasına özen gösterilmesi önerilmiştir.

İşitme yetersizliği olan çocuğun eğitimine altıncı aydan itibaren başlanması ve ailelerin çocukların konuşma öğrenmesi için gerekli uygun ortamı oluşturmalarının önemine dikkat çeken Tüfekçioğlu (1981), sensory-neural olarak isimlendirilen bir işitme özüründe bu çalışmaların yapılması ile çocukların konuşabildiklerini ifade etmiştir. Engelli bireylerin eğitiminde en önemli gelişmenin akustik yaklaşım olduğunu ifade eden Tüfekçioğlu (1981), akustik yaklaşıma göre işitme engelli çocukların dil öğrenme kapasitelerinin normal çocuklarla aynı olduğunu aynı yaşantılar sağlanırsa aynı öğrenmeyi gerçekleştirebileceklerini belirtmiştir. Bireyin yaşamının neredeyse tamamını etkileyen bir konuşma bozukluğu olan kekemeliğin oluşum ve tedavi yöntemlerini kuramsal olarak açıklayan Özçelik (1984) ise anne babaların çocuğun konuşma gelişimi konusunda sabırlı ve anlayışlı davranarak çocuklarını konuşmaya özendirmeleri ve problemin çözümü için uzman desteğine başvurmaları gerektiğini; öğretmenlerin ise kekeme çocukların özürlerine dikkat çeken davranışlardan kaçınarak sınıfta çocuğu kabul edici ortam oluşturmaları ve aile, uzman, okul desteği ilişkisine destek vermesi gerektiğini; akran gruplarının da arkadaşlarına hoşgörülü ve davranması gerektiğini belirtmiştir.

İşitme yetersizliği olan çocukların anasınıflarında eğitim gördükten sonra normal sınıflarda eğitim görmesi gerektiğini savunan Akdağ (1981), ülkemizde bu konuda yapılan araştırmanın olmamasından hareketle yaptığı çalışmada işitme engeli bulunan çocukların anasınıfında okuduktan sonra normal eğitime katılmasının mümkün olup olamayacağını ve bu öğrencilerin okul öncesinde nasıl eğitilip sonrasında normal okullarda nasıl destekleneceğini araştırmıştır. 10 öğrenci ile yapılan çalışmanın bulgularına göre normal sınıflarda öğrenime alınan işitme engelli çocukların uyum problemi yaşamadıkları, etkinliklere katılarak akranları gibi öğrenebildikleri görülmüştür. Akdağ (1981)'e göre bu uygulamaların yaygınlaştırılması halinde işitme engelli öğrencilerin eğitime ulaşma imkanları genişleyecektir.

Okulöncesi dönemde eğitime başlayabilen çocukların okuma yazmayı öğrenebildiklerini ifade eden Keser & Beder (1981), bu konuda halkın eğitilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Sağlık kuruluşları ile işbirliği yapılarak çocukların işitme durumunun aralıklarla kontrol edilmesinin ve tedavinin sağlanmasının önemine değinen Keser & Beder (1981), işitme engelli çocukların eğitimi için özel kanun çıkarılması gerektiğini, okullarda bu öğrencilerle ilgilecek onlara rehberlik edecek personelin bulundurulması gerektiğini ve normal sınıflarda eğitim görecek işitme engelli öğrenciler için programların gözden geçirilmesinin gerektiğini belirtmiştir.

Ülkemizde önce sınıf sonra okul açılarak başlanan sağır ve dilsiz eğitiminin kurumsal yapısının da incelendiği yazısında Gültaş (1978), eğitilmiş eğitimcilerle yapılan eğitim sonucunda bu bireylerin toplumdaki başarılı olabileceğini vurgulamış; sağır ve dilsiz okullarında rehberlik, teftiş ve öğretim faaliyetlerinin zaman zaman eğitilmiş görevli olmadığı için aksadığını belirterek bu konuda en önemli görevin bu bireylere sevgi ile yaklaşarak eğitimlerinin tamamlanmasını ve hayata kazandırılmasını sağlamak olarak öğretmenlere düştüğünü belirtmiştir.

3.6. Dergide Bedensel Yetersizliği Bulunan Çocukların Durumunu Konu Alan Yazı ve Makaleler

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasındaki sayılarında bedensel yetersizliği bulunan çocuklarla ilgili yazılmış iki yazı bulunmaktadır. Bu yazılarda bedensel engeli bulunan çocukların sınıf ve

okul ortamlarının engel durumlarına uygun şekilde düzenlememesine ihtiyaç duydukları, ayrıca kaynaştırma eğitiminin bu çocukların duygusal gelişimine olumlu etkisi olacağı üzerinde durulmuştur.

Özçelik (1984), bedensel engeli nedeniyle normal çocuklardan ayrı eğitim görmesi gereken çocukların eğitimlerinde karşılaşılan sorunları; teşhis sorunları, okulöncesi eğitimin sağlanamamış olması, eğitim sürecinde kaynaştırma uygulamasının yapılamaması ve bu çocuklara eğitim verecek uzman personel sorunu olarak ifade etmiş, bütün bu sorunların yetkililerce değerlendirilmesinin aciliyetine dikkat çekmiş, uzman personel yetiştirme ve uygun program geliştirme çalışmaları için harekete geçilmesi konusunda çağrı yapmıştır. Belli bir alanda yetersizliği bulunan çocukların çoğunluktan bağımsız olarak alması gereken eğitim olarak tanımlanabilecek özel eğitimin dezavantajlı bireylerin yaşamında sosyalleşme ve çevreye uyumu kolaylaştırması nedeniyle önemli yeri olduğunu ifade eden Özçelik İ. (1983), sosyal etkileşimi artırıcı bir uygulama olan kaynaştırma yaklaşımının çocukların toplumdan yabancılaşmasının önlenmesi için oldukça gerekli olduğunu vurgulamıştır. Kaynaştırma uygulamasına erken yaşta başlanılmasının faydalı olacağı görüşünde olan Özçelik İ. (1983), bu konuda sınıf öğretmenleri ile özel eğitim öğretmenin iş birliği halinde olarak hem bireyselleştirilmiş hem de grupla öğretim kullanması gerektiğini belirtmiştir. Engelli çocuğun özellikleri, öğretmenin tutumu ve konudaki deneyimi, okul programı, ailenin çocuğa, öğretmene ve programa karşı tutumu ile normal çocukların engelli çocuklara karşı tutumu, iletişim düzeyi gibi etkenlerin kaynaştırma programını etkilediğini bu nedenle tekil bir yaklaşım uygulanamayacağını belirten Özçelik İ. (1983), bireysel, toplumsal ve aile ilgili nedenlerin bir arada değerlendirilerek kaynaştırma programı ile ilgili yaklaşımın belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

3.7. Dergide Suça Karışmış veya Hükümlü Çocukların Durumunu Konu Alan Yazı ve Makaleler

Dergide suça karışmış ve hükümlü çocuklarla ilgili yazılmış Uluğtekin (1981)'e ait bir makale bulunmaktadır. Ülkemizdeki hükümlü çocukların toplumsal koşullarını ve suç çeşitlerini betimlemek amacıyla yapılan çalışmanın bulgularına göre hükümlü çocukların çoğunlukla köyde doğup yakın zamanda kente taşındıkları, kalabalık ve baskıcı ailelerde yetiştikleri, ilkokulu tamamlamadıkları ve olumsuz çevre koşullarında yaşadıkları ve çalışmak zorunda oldukları görülmüştür. Çocukların işledikleri suçlar arasında kan davası sonucu adam öldürme, cinsel suçlar ve hırsızlığın başı çektiğini belirten Uluğtekin (1981), bu suçların sebeplerinin kan davalarında ailenin öldürmeye teşvik etmesi, bastırma ve cinsel eğitim eksikliği nedeniyle işlenen suçlar ve maddi imkansızlıklar nedeniyle çalmaya yönelme olduğunu ifade etmiştir. Uluğtekin (1981)'e göre suç oranlarının azaltılmasında eğitim ile önleyici tedbirler ve ıslah çalışmaları faydalı olacaktır.

3.8. Dergide Özel Eğitime Muhtaç Çocukların Eğitimi ile İlgili Personel Sorunlarını Konu Alan Yazı ve Makaleler

Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi ile ilgili personel yetersizliği dergide ele alınan konular arasındadır. Bu konuda doğrudan konu ile ilgili yazılmış iki adet yazı bulunmaktadır. Yazılarda özel eğitime muhtaç çocuklara eğitim verecek öğretmenlerin herhangi bir uzmanlık aranmadan veya herhangi bir eğitimden geçirilmeden rastgele atanması eleştirilmekte, üniversitelerde konunun dikkatle ele alınarak özel eğitim alanında görev yapacak öğretmenlerin yetiştirilmesi için bölümler açılması gerektiği, işbaşındaki öğretmenler için ise hizmet içi eğitim çalışmalarının düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi için ilk adımın özür gruplarının ihtiyaçlarına uygun eğitim personeli yetiştirmek olduğunu ifade eden Çağlar (1979), ülkemizde bu amaçla yapılan çalışmaları aktardıktan sonra bu konuda kendi önerilerini dile getirmiştir. Çağlar (1979)'ın sunduğu önerilerden kısa vadeli personel yetiştirme olarak adlandırdığı plana göre yüksekokul ve üniversitelerle işbirliği yaparak işbaşındaki personele kurslar açılması ön görülmektedir. Çağlar'ın uzun vadeli personel yetiştirme planında ise en az 2 yıl görev yapmış istekli öğretmenler seçilerek eğitim enstitülerinde özel olarak yetişmelerini sağlamak, eğitim fakültelerinde özel bölüm açmak, psikoloji bölümlerinde psikolog, danışman ve rehber yetişmesini sağlamak, kız meslek liselerinde gerekli bilgi ve becerileri vererek öğretmen yardımcılarını yetiştirmek gibi önerilerde bulunmaktadır. Çağlar önerilerini Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Sertifikasyon Programı Yönetmeliği'ni tam metin olarak vererek temellendirmiştir.

Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimlerinin yıllardır ihmal edilen bir konu olduğunu belirten Enç (1982) ise, Ankara 'da açılan birkaç özel eğitim kurumuna öğretmen atamasının koşulsuz ve beklemeden yapılması nedeniyle okulların köy okullarından kurtulmak isteyen özel eğitim konusunda hiçbir eğitimi olmayan öğretmenlerle dolduğunu ve yine amaçtan çok uzaklaştığını ifade etmiştir. YÖK tarafından eğitim fakültelerinde özel eğitime öğretmen yetiştirecek bir bölümün açılmamasını eleştiren Enç (1982), özel

eğitimin önemsenmemesinin temel eğitimden yararlanma sürecini de olumsuz etkileyeceğini yetkililerin bu konuda önlem almasının zorunlu hale geldiğini ifade etmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İlk olarak 1976 yılında yayın hayatına başlayan Çağdaş Eğitim Dergisi'nin son sayısı 2013 yılında yayınlanmıştır. Dergi eğitime ilişkin çok sayıda eğitim sorunu ele alınmış, dönemin eğitim sorunlarına çözümler üretilmiştir. Dergide ele alınan sorunlardan birisi de özel eğitimle ilgilidir. Yapılan bu araştırmada da 1976 ve 1986 yılları arasında dergide yayımlanmış ve özel eğitimi konu edinen makale ve yazılar incelenmiştir. Özel eğitim sorununu ele alan makale ve yazılar incelendiğinde ele alınan konuların sekiz kategoride yer aldığı görülmektedir. Bunlar; özel eğitimle ilgili genel sorunlar, zihinsel yetersizliği olan çocuklar, üstün zekâlı çocuklar, görme yetersizliği olan çocuklar, işitme yetersizliği olan çocuklar, bedensel yetersizliği olan çocuklar, özel eğitimde görevli personel ve suça karışmış çocuklarla ilgili kategorilerdir. 1976-1986 yılları arasında Çağdaş Eğitim Dergisi'ne yansıyan özel eğitim ile ilgili 37 yazı ve makale belirlenmiştir.

Dergide 1976 ve 1986 yılları arasında genel anlamda özel eğitim ile ilgili sorunları ele alan 9 yazı ve makale bulunmuştur. Bu makale ve yazılarda; konunun yeterince ciddiye alınmamış olması, özel eğitimde yaşanan teşhis sorunları, özel eğitime ayrılan kaynakların yetersizliği, program, araç gereç ve sınıf eksikliği, özel eğitimin öneminin yeterince anlaşılmamış ve özellikle yardıma muhtaç çocukların ailelerinden başlanarak topluma anlatılamamış olması gibi konulara değinilmiştir.

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasında yayımlanan sayılarında özel eğitim konusunu ele alan yazı ve makaleler incelendiğinde bunların 7 tanesinin üstün zekâlı çocukların eğitimi konu edindiği görülmektedir. Bu yazı ve makalelerde; üstün zekâlı çocukların belirlenmesi problemi, bu teşhis sorunları nedeniyle çevreleri tarafından sorunlu bireyler olarak algılanıp dışlandıkları ve hak ettikleri eğitimi alamadıkları gibi konular üzerinde durulduğu görülmektedir.

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasında yayımlanan sayılarında özel eğitim konusunu ele alan yazı ve makaleler incelendiğinde bunların 7 tanesinin zihinsel yetersizliği olan çocukları ele aldığı görülmektedir. Bu yazı ve makalelerde çocukların zihinsel yetersizliği olanların teşhisinin çocuğun ailesi ve çevresi tarafından kabul edilmesi zor bir durum olduğu, bu konuda uzman kişilerce yapılan teşhis sonucunda tedavi ve eğitim konularında veli ile işbirliği yapılması gerektiği gibi konular tartışılmıştır.

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasında yayımlanan sayılarında özel eğitim konusunu ele alan yazı ve makaleler incelendiğinde bunlardan 4 makale ve yazının görme yetersizliği sorununu ele aldığı görülmektedir.. Bu makale ve yazılarda görme yetersizliği olan bu çocukların eğitiminin ihmal edildiği; program, araç-gereç, okul ve yetişmiş uzman personel eksikliğinin bulunduğu; var olan okul sayısının sınırlı ve tam görme yetersizliği olan çocuklara yönelik olduğu ve görme engeli bulunan çocukların aile içinde eğitiminin sağlanması için veli eğitimine önem verilmesi gibi konulara değinildiği görülmektedir.

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasında yayımlanan sayılarında özel eğitim konusunu ele alan yazı ve makaleler incelendiğinde bunlardan 6 tanesinin işitme yetersizliği sorunu olan çocuklarla ilgili olduğu görülmektedir. Bu makale ve yazılarda çocukların eğitimi konusunda, çocukların işitme probleminin teşhisi ve hastanelerle ortak bir tedavi planının oluşturularak devam ettirilmesi, tedavi ve eğitim sürecine erken yaşta başlanması, sağlırlar okullarının yaygınlaştırılması, çocuklara eğitim verecek ve rehberlik edecek personel yetiştirilmesi, anne babaların çocuklarının eğitimi ile ilgili eğitilmesi başlıkları öne çıkmaktadır.

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasındaki sayılarında bedensel yetersizliği bulunan çocuklarla ilgili yazılmış iki yazı bulunmaktadır. Bu yazılarda bedensel engeli bulunan çocukların sınıf ve okul ortamlarının engel durumlarına uygun şekilde düzenlememesine ihtiyaç duydukları, ayrıca kaynaştırma eğitiminin bu çocukların duygusal gelişimine olumlu etkisi olacağı üzerinde durulmuştur.

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasında yayımlanan sayılarında 1 tane suça karışmış çocuklarla ilgili makale bulunmuştur. Bu konuda ele alınan makalede özellikle köyden kente göç ve suç konusu ele alınmıştır.

Çağdaş Eğitim Dergisi'nin 1976 -1986 yılları arasında yayımlanan sayılarında özel eğitimde personel konusunu ele alan yazı ve makaleler incelendiğinde bunlardan 2 tanesinin özel eğitime muhtaç çocukların eğitiminde görevli personelle ilgili olduğu görülmektedir. Bu konuyu ele alan yazı ve makalelerde özel eğitime muhtaç çocuklara eğitim verecek öğretmenlerin herhangi bir uzmanlık aranmadan veya herhangi bir eğitimden geçirilmeden rastgele atanması eleştirilmekte, üniversitelerde konunun dikkatle ele alınarak

özel eğitim alanında görev yapacak öğretmenlerin yetiştirilmesi için bölümler açılması gerektiği, işbaşındaki öğretmenler için ise hizmet içi eğitim çalışmalarının düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin eğitim alanında gelişmişlik düzeyinin tüm bireylerine eşit eğitim imkanları sunması olduğu ve eğitime erişme hakkının anayasal bir hak olmasından hareketle eğitim tarihimizin 1976-1986 yılları arasını kapsayan döneminde özel eğitim sorunlarının günümüz bakış açısı ile değerlendirilmesi oldukça önemlidir.

Bu sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Farklı dönemlerde de benzer araştırmalar yapılarak karşılaştırmalar yapılabilir. Bu durum özel eğitim konusunun hangi aşamada olduğu, hangi aşamalardan geçtiği gibi bazı sonuçların ele alınmasında yarar sağlayabilir.
- Süreli yayınlara yansıyan özel eğitim konularının bu alanda yapılacak olan politika geliştirme sürecinde yararlanması, daha sonra benzer sorunların ortaya çıkmamasına neden olabilir.
- Araştırma Çağdaş Eğitim Dergisi'nin on bir yıllık dönemini kapsamaması nedeniyle sınırlı kalmıştır. Sonraki yapılacak araştırmalarda derginin yayımlandığı 37 yıllık sürenin tamamı detaylı bir biçimde incelenebilir ya da özel eğitim konusunun süreli yayınlara yansımaları farklı zaman aralıklarında farklı dergilerde değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, H. (1981). İşitme Özürlü Çocukların Normal İlkokullara Hazırlanış Yöntemleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 12-16.
- Akyüz, Y. (2020). *Türk Eğitim Tarihi*. (33.baskı b.), Ankara: Pegem Akademi.
- Çağlar, D. (1976). Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Derinliğine Teşhisinde Uygulanan Yöntemler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (4), 12-18.
- Çağlar, D. (1976). Geri Zekalı Çocukların Teşhisi Sorunu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (3), 15-20.
- Çağlar, D. (1977). Okulda Başarısız Olan Üstün Zekalı Çocuklar. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (10), 9-14.
- Çağlar, D. (1977). Üstün Zekalı Çocukların Seçimi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (16), 9-15.
- Çağlar, D. (1978). Üstün zekalı Çocukların Eğitim ve Öğretimi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (19), 8-17.
- Çağlar, D. (1979). 1979 Çocuk Yılında Türkiye'de Özel Eğitime Muhtaç Çocukların Eğitim Personeli Sorunu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (31), 18-27.
- Çağlar, D. (1979). 1979 Çocuk Yılında Türkiyemizde Özel Eğitime Muhtaç Çocukların Durumu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (30), 8-14.
- Çağlar, D. (1979). Geri Zekalı Çocukların Sosyal Bütünleşmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (33), 7-16.
- Çağlar, D. (1981). Özel Eğitimde Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Teşhis Sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 29-33.
- Çağlar, D. (1982). 1981 Sakatlar Yılında Türkiye'de Özel Eğitime Muhtaç Çocukların Durumu ve Sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (70), 9-13.
- Çağlar, D. (1982). Anayasa ve Özel Eğitim. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (66), 11-12.
- Çağlar, D. (1986). Üstün Zekalı Çocuklar. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (115), 12-18.
- Çiftçi, H., Tepecik, M., Erdim, E., Başağaç, N., & Gürsel, O. (1981). Eskişehir İlk ve Orta Dereceli Okullarında İşitme Özürlüleri Taraması. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 17-22.
- Eke, K. (1986). Teknik Öğretimde Üstün Zekalı ve Kabiliyetli Öğrenciler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (117), 25-27.
- Enç, M. (1981). Görme Özürlülerin Eğitim Sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 48-52.
- Enç, M. (1982). Talihsiz Özel Eğitim. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (71), 3-5.
- Eripek, S. (1979). Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar İçin İş Okulları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (38), 3-5.
- Güçlü, M., & Şanal, M. (2005). 1950 ve 1960 Yılları Arasında Türkiye'de Süreli Yayınlarla Yansıyan Eğitim Sorunları: Eğitim Dergisi Örneği. *Turkish Studies*, 10(15), 451-470.
- Güldaş, M. (1978). Sağırlar Okulunun Önemi Eğitimde Görülen Aksaklıklar. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (29), 31-34.
- Gürhan, Ö., Cura, O., & Kardelen, F. (1981). Sağır ve Dilsizlik Eğitimi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 45-47.
- Kaptan, S. (1977). Görmeyen Çocuklar İçin Neler Yapmalıyız? *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (13), 12-15.
- Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.
- Keser, R., & Beder, E. (1981). İşitme Özürü Nedenleri ve İşitme Özürlü Çocuklarda Eğitim Sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 42-44.
- MEB. (2006). *Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*. Ocak 2020 tarihinde http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/10111011_ozel_egitim_kanun_hukmunda_kararname.pdf adresinden alındı
- Özçelik, İ. (1983). Görme Özürlü Bireylerdeki Sözcülük Sorunu Üzerine. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (77), 17-18.
- Özçelik, İ. (1983). Özürlü Çocukların Kaynaştırılması. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (84), 7-10.
- Özçelik, İ. (1983). Sakatlar Haftası ve Görme Özürlüler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (78), 26-29.
- Özçelik, İ. (1984). Engelli Çocuklar Sorunu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (90), 21-22.
- Özçelik, İ. (1984). Psikososyal Bağlamda Kekemelik. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (91), 16-22.
- Özçelik, İ. (1984). Üstün Zekalı Çocuklara Uygulanan Hızlandırma. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (86), 3-7.

- Özçelik, İ. (1985). Zihinsel Özürlü Çocukların Rehabilitasyonu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (101), 14-15.
- Özçelik, İ. (1986). Neden Özel Eğitim Sosyolojisi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (113), 16-19.
- Özyüksel, S. (1981). Sakatlar Yılı Sona Ererken. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 1-2.
- Passow, A. H. (1985). Üstün Zekalıların Eğitimi. (İ. Özçelik, Çev.), *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (96), 21-23.
- Solar, A. (1986). Özürlü Gençliğin Sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (107), 17.
- Şaylı, B. S., & Matoğlu, N. (1981). Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezi(Aram) Bireysel Rehberlik Bölümünde İncelenen Vakaların Eğitim Öğretim, Sağlık ve Sosyoekonomik Yönden Değerlendirilmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 7-11.
- Temel, S., Şen, Ş., & Yılmaz, A. (2014). Fen Eğitiminde Probleme Dayalı Öğrenme İle İlgili Yapılan Çalışmalara İlişkin Bir İçerik Analizi: Türkiye Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (2), 565-580.
- Tuncer, M. (2020). Nicel Araştırma Desenleri. B. Oral, & A. Çoban (Dü) içinde, *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi. Ocak 31, 2020 tarihinde alındı
- Tüfekçioğlu, Ü. (1981). İşitme Engelli Çocukların Okul Öncesi Eğitim Çalışmaları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 23.
- Uluğtekin, S. (1981). Hükümlü Çocuğun Toplumsal Kökeni ve Suç Türü. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (60), 34-37.
- Yılmaz, E. E. (2011, Nisan). İş ve Düşünce Dergisinde Eğitim Sorunları. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Zaimoğlu, Z. (1977). Geri Zekalı Çocuklar Sorunumuz. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, (10), 18-21.